

Natura 2000
v chráněné
krajinné
oblasti

Jeseníky

OBSAH

CO JE TO NATURA 2000?	2
LESY	4
HORSKÉ HOLE	6
RAŠELINIŠTĚ	8
LOUKY	10
EVROPSKY VÝZNAMNÉ DRUHY	
V JESENÍKÁCH	12
PTAČÍ OBLAST JESENÍKY	14
JAK SE LIŠÍ LOKALITY SOUSTAVY	
NATURA 2000 OD DNEŠNÍCH CHRÁNĚNÝCH	
ÚZEMÍ?	16

CO JE TO NATURA 2000?

*Jeseníky jsou nejlesnatější
chráněnou krajinnou oblastí
v ČR*

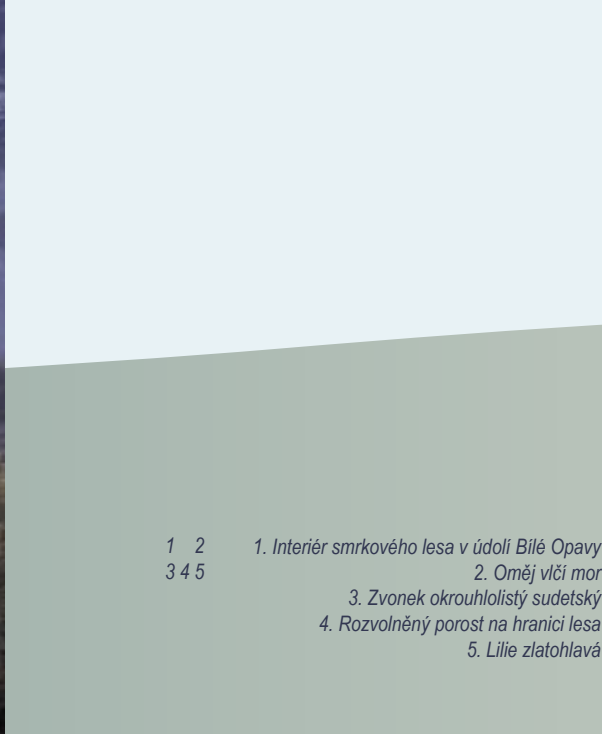
Stračka vyvýšená

Natura 2000 je soustavou chráněných území evropského významu, jejímž prostřednictvím se chrání nejvzácnější a nejvíce ohrožené druhy planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a také tzv. přírodní stanoviště, vyskytující se na území Evropské unie (EU).

Členské státy EU jsou povinny vybrat tato nejhodnotnější území a zajistit jejich zákonnou ochranu. Kandidátské země, tedy i Česká republika, jsou povinny tuto soustavu vymezit do data svého vstupu.

Natura 2000 se skládá z území vyhlášených na základě dvou směrnic - směrnice o ptácích (79/409/EHS) a směrnice o stanovištích (92/43/EHS).

Cílem soustavy NATURA 2000 je zachovat biologickou rozmanitost v rámci celé Evropské unie prostřednictvím ochrany vybraných druhů rostlin, živočichů a stanovišť, které jsou nejvíce ohroženy lidskou činností nebo patří k tomu nejvzácnějšímu, co se na evropském kontinentě zachovalo.

LESY

V rámci soustavy chráněných území Natura 2000 jsou sledována a chráněna přirozená lesní společenstva. K evropsky významným lesním biotopům patří v Jeseníkách suťové lesy, blatkové bory, rašelinné smrčiny, horské smrčiny, bučiny a olšiny.

Přirozené lesy v Jeseníkách značně ovlivnil člověk (žďářením lesů, těžbou kovů, vysazováním lesů cizího původu, mýtními těžbami).

Lesy s přirozenou druhovou skladbou jsou dnes z větší části chráněny jako rezervace. Jsou to například zbytky pralesovité vysokohorské smrčiny v rezervacích Praděd a Šerák - Keprník, blatkový bor na rejvízském rašeliništi, rašelinné smrčiny na Skřítku, fragment horské bučiny u Františkovy myslivny, nebo ve Velké a Malé kotlině, bučiny středních horských poloh v Jelení bučině, Pod Slunečnou strání a na Skalním potoce.

1
2
3

1. Čípek objímavý a žebrovice různolistá (2)
rostou v horských smrčinách

3. Rys ostrovid je jediný trvale se vyskytující
zástupce velkých šelem v CHKO Jeseníky

Pralesovitá bučina v přírodní
rezervaci Jelení bučina je
vhodným prostředím napří-
klad pro jeřábka lesního

- 1 2 1, 2. Interiér pralesovitěho porostu
3 horské smrčiny
v NPR Šerák - Kepník
3. V nejvyšších polohách
Jeseníků se dochovaly člověkem
málo ovlivněné přirozené smrčiny
(horní hranice lesa v Mezikotlí,
NPR Praděd)

- 1 1. Kropenáč vytrvalý – druh horských pramenišť
- 2 2. Kamenné proudy devonského křemence v NPR Praděd

HORSKÉ HOLE

Pro Jeseníky jsou typické bezlesé hřebeny s charakteristickou květenou alpských travníků a skal jako např. violka žlutá sudetská, hořec tečkovaný nebo zvonek vousatý. V jedinečném ledovcovém karu Velké kotliny najdeme na skalách, prameništích a podél bystřin celou řadu dalších vzácných a ohrožených druhů rostlin a živočichů.

Ve snaze zvýšit horní hranici lesa byla na přelomu 19. a 20. století do těchto poloh vysazena nepůvodní borovice kleč.

- 1 2 3 4 1. Petrovy kameny hostí některé druhy,
5 které se nikde jinde na světě nevyskytují,
 tzv. endemity
 2. Sasanka narcisokvětá
 3. Viola žlutá sudetská
 4. Zvonek vousatý se v České republice
kromě Hrubého Jeseníku vyskytuje již jen
 na Králickém Sněžníku
 5. Ledovcem vymodelovaný kar Velké
 kotliny patří mezi botanicky nejbohatší
 lokality v České republice

RAŠELINIŠTĚ

Rašeliniště jsou významnou a nedílnou součástí jesenické přírody s rozmanitou a jedinečnou květenou a zvířenou. Největším nebezpečím je pro ně změna vodních poměrů. Převažují zde rašeliníky a suchopýry, dále zde roste masožravá rosnatka okrouhlostá, rojovník bahenní, řada ostřic, klikva bahenní a jiné. Kromě vzácného, evropsky významného druhu střevlíka *Carabus variolosus* zde žije také celá řada vážek, šídél a dalších živočichů vázaných na rašeliniště.

Vrchovištní rašeliniště pod Vozkou v NPR Šerák – Kepník

Rašelinná louka se suchopýrem šírolistým na Rejvízu

- 1 2 1. Klokva bahenní
- 3 4 5 2. Masožravá rosnatka okrouhlolistá patří k typickým druhům rašelinišť
3. Suchopýr širolistý roste na rašeliništích (NPR Rejvíz)
4. Krásy Velkého mechového jezírka mohou návštěvníci ocenit po trase naučné stezky
5. Pohled do Národní přírodní rezervace Rejvíz

LOUKY

V Jeseníkách se můžeme setkat s několika typy lučních porostů. Druhově bohaté vlhké a slatinné louky najdeme v rezervacích Pstruží potok, U Slatinného potoka a na Filipovických loukách. Mezi typické druhy těchto luk patří kozlík dvoudomý, zábělník bahenní, violka bahenní, tolíje bahenní, orchideje prstnatec májový a Fuchsův. Vlhké louky poskytují útočiště celé řadě ptáků, obojživelníků, motýlů, pavouků a jiných živočichů. Naproti tomu tradičně obhospodařované louky na výslunných stráních hostí řadu zcela odlišných druhů jako orchideje prstnatec bezový a pětiprstku žežulník, vítod obecný, mateřídoušky, hvozdík kropenatý, pryšec chvojku a jiné.

Lilie cibulkonosná patří k silně ohroženým druhům naší flóry

1
2 3 4

1. Přírodní památka Morgenland
2. Blatouch bahenní
3. Orchidej prstnatec májový roste
na druhově bohatých vlhkých loukách
4. Orchidej pětiprstka žežulník roste
vzácně na sušších loukách

Netopýr černý

Netopýr pestrý

EVROPSKY VÝZNAMNÉ DRUHY

V Jeseníkách se dochovaly některé druhy rostlin a živočichů, které jsou ohrožené v celoevropském měřítku. Proto, aby se dochovaly i dalším generacím, budou místa jejich výskytu zahrnuta do tzv. evropsky významných lokalit soustavy Natura 2000 a těm bude nutné zajistit zákonnou ochranu. Z rostlin jsou to lipnice jesenická, zvonek jesenický, mechorost mozolka skalní, z živočichů pak vrápenec malý, netopýr brvitý, netopýr černý, čolek velký, čolek karpatský a vzácný druh střevlíka *Carabus variolosus*.

Místa výskytu těchto evropsky významných druhů budou spolu s evropsky významnými stanovišti tvořit tzv. evropsky významné lokality.

Jedno z přírodovědně nejcennějších území v České republice se nachází v Národní přírodní rezervaci Praděd. Území této rezervace doplněné o Mravenečník a rašeliniště Skřítek bylo spolu s rašeliništěm na Rejvízu, masívem mezi Šerákem, Vozkou a Červenou horou a bukovými lesy v okolí Rabštejna navrženo do soustavy NATURA 2000 jako **evropsky významná lokalita**.

- 1 2 1. Velká Kotlina byla spolu s dalšími nej-
- 3 cennějšími místy v Jeseníkách navržena
- mezi evropsky významné lokality
- 2.,3. Endemické rostliny lipnice jese-
- nická a zvonek jesenícký byly zařazeny
- mezi evropsky významné druhy

PTAČÍ OBLAST JESENÍKY

Ptačí oblast Jeseníky byla na území Chráněné krajinné oblasti Jeseníky navržena podle směrnice o ptácích pro chřástala polního a jeřábka lesního. Tyto druhy splňují v Jeseníkách kritéria výběru Evropské unie pro vyhlášení ptačí oblasti.

Na území Chráněné krajinné oblasti Jeseníky se vyskytují také další druhy ptáků, ohrožené v celoevropském měřítku a uvedené v příloze I. Směrnice o ptácích:

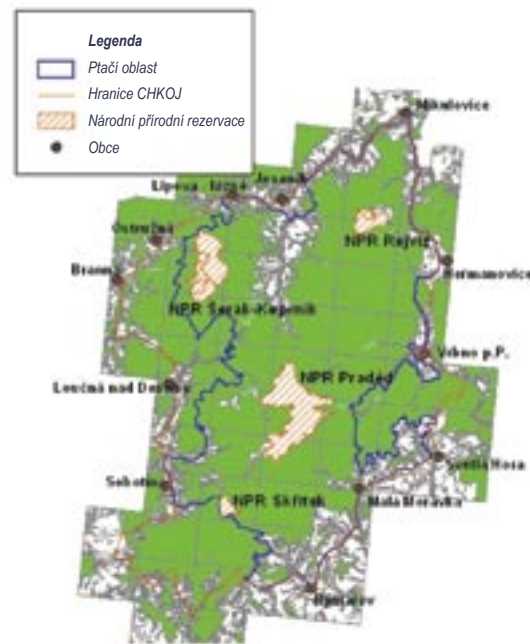
čáp černý, sýc rousný, včelojed lesní, sokol stěhovavý, tetřívek obecný, tetřev hlušec, kulíšek nejmenší, žluna šedá, datel černý, lejsek malý, ůhýk obecný.

Jeřábek lesní

Chřástal polní – celosvětově ohrožený druh

Navržená ptačí oblast představuje 71% území Chráněné krajinné oblasti Jeseníky

1 2 3 4
5

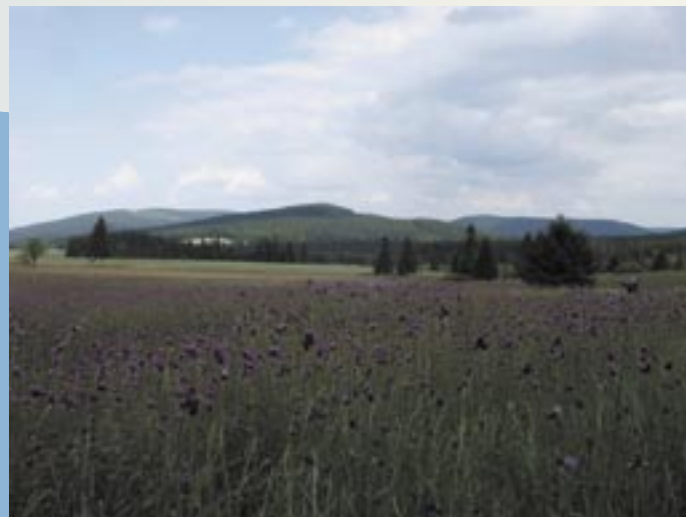
1. Tetřev hlušec

2. Sýc rousný

3. Včelojed lesní

4. Kulíšek nejmenší

5. Pcháčová louka v NPR Rejvíz je typickým biotopem chráněná polního

JAK SE LIŠÍ LOKALITY SOUSTAVY NATURA 2000 OD DNEŠNÍCH CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍ?

Na rozdíl od ochrany přírody v České republice soustava Natura 2000 chrání druhy a stanoviště významné z evropského hlediska. Některé z druhů u nás jsou sice již chráněny národní legislativou, jiné z evropsky významných druhů však doposud naší zákonné ochraně nepodléhají, protože jsou na našem území poměrně hojné a široce rozšířené. Další rozdíl mezi naším a evropským pojetím ochrany přírody je v tom, že NATURA 2000 chrání kromě rostlinných a živočišných druhů také vybraná přírodní stanoviště. Znamená to, že např. přírodní stanoviště horské papratkové smrčiny je chráněno nejen proto, že se v něm vyskytují vzácné druhy rostlin nebo živočichů, ale také proto, že jako ohrožený typ přírodního prostředí je významnou hodnotou samo o sobě a má být zachováno pro příští generace.

KDE NAJDETE DALŠÍ INFORMACE?

Další informace najdete na internetové adrese: www.natura2000.cz a www.nature.cz a dále na Správě Chráněné krajinné oblasti Jeseníky, která je informačním střediskem pro Naturu 2000. Správa Chráněné krajinné oblasti Jeseníky, Šumperská 93, 790 01 Jeseník, tel: 584402228, tel./fax: 584403050; e-mail: jeseniky@schkocr.cz

CO PŘINESE SOUSTAVA NATURA 2000?

- Zachování biologické rozmanitosti a s ní i větší šance na harmonické soužití člověka s přírodou nejen v těchto, ale i v dalších generacích.
- Prostředky na šetrné hospodaření v krajině.
- Vyšší kvalitu životního prostředí.